

Метейко Анастасія

студентка

Гайдук Юлія

студентка

Хомич Вікторія

к.філол.н., доцент

ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м.Ніжин

Україна

ТЕРМІНИ В МОВЛЕНЕВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛІКОВЦЯ

Наразі активно піднімається питання щодо належного вивчення терміно-системи обліковця. Так, науковці пропонують визначення поняття «термін», їх класифікацію та досліджують походження вищезазначених лексем [1, 3, 5, 6, 8].

Проте залишилося ряд недосліджених аспектів, що й стали темою нашої роботи «Терміни в мовленнєвій діяльності обліковця».

Термін у перекладі від латинської означає «слово або словосполучення, що визначає чітко й однозначно окреслене поняття і його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери» [8]. Хоча слід вказати, що у визначенні поняття «термін» немає чіткості. Наприклад, виділяє основну **функцію** зазначеної лексеми у визначенні певного поняття. **Б.М. Головін** визначає термін, як «слово чи словосполучення, що має професійне поняття й застосовується в процесі (і для) **пізнання** та освоєння певного кола об'єктів і відношень між ними – під кутом певної **професії**». Такої самої думки дотримуються С.М. Бурдін, Я.А. Климовицький, О.В. Суперанська [6, 8]. Тож, як бачимо, у визначенні сутності терміна на першому плані перебуває співвідношення терміна й поняття, тому що будь-яка **наука** є чіткою системою взаємопов'язаних між собою понять, виділення яких відбувається на основі наукового узагальнення **ознак**.

Метою власного дослідження виділяємо: проаналізувати будову термінів сучасного мовлення обліковця.

У ході збору фактичного матеріалу, пов'язаного з діловим мовленням обліковця, було нами виокремлено такі групи будови термінів. Серед термінів фаху обліковця використовуються однокомпонентні, тобто ті, що складаються з однієї лексеми [5, 6]. Наприклад, **авізо** (офіційне повідомлення однієї організації іншої про зміни у стані взаємних розрахунків або розрахунків з третіми особами. Авізо бувають поштові або телеграфні); **авуари** (грошові кошти, векселя, чеки, акредитиви організації; готівкові гроші в рублях і іноземній валюті, золото, цінні папери, що належать банку, а також його грошові ресурси та цінності на рахунках у закордонних банках); **акція** (цінний папір, що засвідчує право її власника на одержання прибутку у вигляді дивідендів і на участь у управлінні справами акціонерного товариства); **акциз** (непрямий податок, що включається в ціну товару і оплачувані покупцем. Найчастіше акцизним податком обкладаються винно-горілчані вироби, пиво, тютюнові вироби, делікатеси, предмети розкоші, автомобілі); **амортизація** (поступове зношування основних коштів та перенесення їх вартості на вироблену

продукцію); **аукціон** (почергова продаж товарів на основі конкурсу покупців); **брокер** (посередник між продавцями і покупцями товарів, цінних паперів, валюти (особа, фірма, організація); **брутто** (маса товару разом з упаковкою); **валюта** (грошова одиниця, покладена в основу грошової системи країни (національна валюта) або іноземного держави (іноземна валюта) та інші.

Якщо до структури терміна входять дві лексеми – то вони є двокомпонентними [5, 6]. Наприклад, **авансовий звіт** (документ типової форми, що складається і подається підзвітними особами, в якому зазначаються суми, отримані під звіт, фактично здійснені витрати, залишок підзвітних сум або їх перевитрата. До авансового звіту додаються документи, що підтверджують вироблені витрати); **авансовий платіж** (внесення грошових коштів, здійснення платежу в рахунок оплати товарів, робіт, послуг до їх отримання або виконання); **амортизаційні відрахування** (грошовий вираз розміру амортизації основних засобів, що включається в собівартість продукції (робіт, послуг)); **авансовий звіт** (документ типової форми, що складається і подається підзвітними особами, в якому зазначаються суми, отримані під звіт, фактично здійснені витрати, залишок підзвітних сум або їх перевитрата. До авансового звіту додаються документи, що підтверджують вироблені витрати); **авансовий платіж** (внесення грошових коштів, здійснення платежу в рахунок оплати товарів, робіт, послуг до їх отримання або виконання); **бухгалтерські документи** (письмове свідоцтво на право здійснення господарських операцій і доказ дійсного їх вчинення); **бухгалтерська інформація** (своєчасні і якісні відомості про господарську діяльність організації, необхідні для прийняття зважених управлінських рішень); **бухгалтерська звітність** (єдина система даних про майновому й фінансовому становищі організації та про результати її господарської діяльності, що складається на основі даних бухгалтерського обліку за встановленими формами); **бухгалтерська проводка** (вказівка записати одночасно суму на дебет одного рахунку і кредит іншого рахунку); **бухгалтерський облік** (упорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації, заснована на документах; безперервне і взаємопов'язане відображення майна і господарських операцій грошовій оцінці).

Щодо будови трикомпонентних лексем, то обов'язковою умовою, має бути наявність трьох слів [5, 6]. Наприклад, **актив бухгалтерського балансу** (частина бухгалтерського балансу, у якому відображається наявність майна по складу і розміщення в грошовій оцінці); **актив бухгалтерського балансу** (частина бухгалтерського балансу, в якому відображається наявність майна по складу і розміщення в грошовій оцінці); **амортизаційні відрахування** (грошовий вираз розміру амортизації основних засобів, що включається в собівартість продукції (робіт, послуг); **аналітичний облік** (облік, який ведеться в особових рахунках, матеріальних та інших рахунках бухгалтерського обліку, що надають детальну інформацію про майно, зобов'язаннях і про господарські операції всередині кожного синтетичного рахунка).

Багатокомпонентні лексеми складаються із чотирьох і більше слів [5, 6]. Наприклад, **виписка з рахунків організацій в банках** (документи, що ви-

даються установами банків організаціям і відображають рух грошових коштів на розрахункових (поточних) рахунках); **виписка з рахунків організацій в банках** - документи, що видаються установами банків організаціям і відображають рух грошових коштів на розрахункових (поточних) рахунках.

Проаналізувавши зібраний матеріал, дійшли висновку, що в професійній діяльності обліковця переважають однокомпонентні терміни. Серед багатоконпонентних найбільш виокремлюються структури, до складу яких входять дві лексеми.

Перспективою подальшого дослідження вбачаємо вивчення питання щодо походження термінів обліковця.

Список використаних джерел:

1. Культура наукової української мови / О.М.Семенов // Українська · мова й література в сучасній школі – 2013. – № 11. – С.2-8.
2. КРР: Культура русской речи: Энциклопедический словарь-справочник / Л. Ю. Иванов и др. (общ. ред.); РАН Институт русского языка им. В. В. Виноградова. – М.: Флинта. Наука, 2003. – 840 с.
3. Середницька А.Я. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібн. / Уклад. А.Я.Середницька. – 3-те вид., перероб. і допов. – Київ: Алерта, 2012. – 215 с.
4. Станкин М. И. Психология спілкування: курс лекцій / М.И. Станкин. – М.: Московський психолого-соціальний інститут, 2005. – 304с.
- Тур О.М. Українська мова: навч. посібн. / О.М. Тур. – Кременчук, 2010.
5. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник / Уклад. С.В.Шевчук. – 7-ме вид., перероб. і допов. – Київ: Алерта, 2013. – 308 с.
6. Хомич В.І. Кредитно-модульний курс української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для студентів стаціонарної та заочної форм навчання економічних та технічних спеціальностей. – 3-ге вид., перероб. і допов. – Ч. II. – Ніжин: Міланік, 2015. – 190 с.
7. http://studopedia.su/10_18714_osnovni-zakoni-spilkuvannya.html
8. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Термін>

Микелевич Елена

асистент

Полесский государственный университет

г. Пинск

Республика Беларусь

ВЗАИМОСВЯЗЬ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НЕВРОТИЗМА И ЗАВИСТИ В СЛУЖЕБНЫХ ОТНОШЕНИЯХ

Исследование феномена зависти в организационной жизни становится все более актуальным в силу ряда причин: социально-экономический кризис обостряет проблемы конкуренции, возрастают уровень профессионального стресса, усугубляются противоречия между индивидуальной и коллективной целью, возрастают требования к эффективности сотрудников и их личностным и профессиональным компетенциям.